

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni baloldali párt közlönye.

Megjelen hetenként ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Hirdetési díj:
 Ötötvasos per sorért 5 kr.
 Nagyból terjedelmű, mint szintén több
 ízben hirdetések, alku szerint a leg-
 olcsóbb árrért.
 Bélyegdíj: minden beletértésnél külön
 30 kr.
 Nyilat-ter-er megjelölés költséme öt-
 hasas sorra 15 kr.
 Név- vagy bérmenteslen beletérítéskor
 ismét nem véstnek tekintetű. Új-
 színtérítéskor véstnek tekintetű.

Előfizetési árak:
 Helyben és postán leadva.
 Egy évre 10 ft - kr. Éve 2 ft 50 kr.
 Fél évre 5 - - - - - Egy évre 10 - - -
 Külföldi előfizetőknek a postaköltséget
 különben meg kell fizetniük.
 Előfizetési pénzt minden hónapban
 Pótlapoz. Vecsey ház. Földszint a
 szarkafészekben, bérmentes, külföldiek
 számára is.
 Előfizetési helyek:
 Telegdi K. Lajos könyvkereskedés
 Debreczen a szarkafészekben, és egyéb
 a postahivatalok után.

Ki áll a kormány tekintélyét?

Politikai pártoknak minden alkotmányos országban lenni kell. Bármi felkiamerésen működik is valamely kormány, még sem lehet csakabban, hogy hibát, mulasztást ne tegyen; s az ellenzék, jó értelemben véve e szót, van hivatal arra, hogy a kormányt ellenőrizze és a hibákra figyelmeztesse.

Es e különböző álláspont, mit a pártok elfoglalnak, egyáltalában nem vonja maga után azt, hogy egymással egymásnak ellenséges legyenek.

Mig a pártok közt a jóhisem megvan; mig a köztgy iránti érdekeltég tiszta forrásból erednek a pártok műveletei: addig azon ellentétességben, mi a pártok közt van, csak a közjólet forrásaira ismerhetni.

Mig az ellenzék a kormány eljárásáról azt látja, hogy a lényegesebb dolgok körül a haza magasabb érdekei szempontjából indul ki, habár apróbb hibákat ejt is, — a kormány méltóságának, tekintélyének megóvása épen ugy érdekében áll az ellenzéknek, mint a kormány pártjának; mivel ellenzék esetben az alkotmányosság és a törvény iránti tisztelet meglazulásáról lehet félni.

Vizont a kormány is tisztelettel tartozik lenni az ellenzék iránt, mig azt látja, hogy az ellenzéknek nemes törekvése a törvények iránti tisztelettel és a közhaza jóléte előmozdításával van kapcsolatban.

hanem elnézi azt is, hogy a kormányhivatalnok az egész országban zardokolnak sért korteskedni a jobboldal javára, a addig hivatali teendőiket elhanyagolják.

Elnézi a kormány, hogy a hivatalnok, mely az egész ország pénzével tartatik len, folyvást csak a kormánypárt érdekében dolgozik, csupán a kormánypártiak számoló- és program beszédek közli.

A kormány elnézi, hogy a kormány segélyével tartott jobboldali politikai és éleclapok az ellenzék legelőd rendű férfai ellen is folyvást a legzömtelegb haogon beszélnek, rágalmasznak, s oly modorban írnak, ami még a maolom alatt előd szószátyárokhoz is illelten volna.

A kormány szemelattára történnek Pesten a központi bizottmány önkénykedési, törvénytelenségei, a melyek már a jobb érztű jobboldalakat is elkesebrik.

Ily körtülmények közt, csoda-e, ha az ellenzék sorában is támadnak tulazsig hajtott kifakadások, melyek a kormány jóhisem-sége, törvényességi érteke, tekintélye és méltósága ellen irányozvák?

Azt hisszük, hogy ily helyzetben kétségtelen igaznak bizonyul az azon állítáunk, hogy a kormány maga ássa alk tekintélyét, s a törvény és alkotmányosság iránti tisztelet meglazulására maga működik közre.

A felelősség is egészen a kormányé: a miért még bizonyosan — számolnia kell.

Somssich Pál tognapelőtti tette le a titkos tanácsosi esküt a király előtt.

Emlékeztet nekik! A pesti spanyol konzul felhívja a hazánkban lakó spanyolokat, hogy Kolumbus Kristófnak a Cuba saigetn állítandó emléksobrara adakozzanak. A halhatatlan felfedező hamvai ide fognak szállítani.

Törvényhatósági. Miskolcz város új képviselőtestülete a mult hétfőn megalakult.

Kinevezések. Az igazságügyi magyar miniszter: törvényeséki bírónak és pedig: az szarvacsabányai törvényesékhöz: Ratkovszky Károly nyugalmazott járásbíró; a nagykanizsai törvényesékhöz: Skubilita Pál salamegyi volt arvaszéki ülnököt; a csik-eszerdai törvényesékhöz: Nagy Sándor kézdívasárhelyi aljárásbíró; a nagyváradai törvényesékhöz: Lakatos Károly bihar megyei arvaszéki ülnököt, Csató Ferenc nagyváradai aljárásbíró; Sütös Lajos margittai aljárásbíró; az aradi törvényesékhöz: Fischer Miklós aradi aljárásbíró, Harsányi Pál szegedi ügyvéd; a jászberényi törvényesékhöz: Dósa Imre legelőd itélőszéki segédjegyzőt; a nagy-károlyi törvényesékhöz: Lipsey Kálmán megyei volt főügyész; továbbá a kassai járásbírosághoz járásbírónak: Madarász János kassai ügyvéd; aljárásbíró; a székelyvárosi járásbírosághoz: Zuber Kálmán törvényeséki telegkönyvezető segédet; a czegei járásbírosághoz: Darázs Dániel volt törvényeséki vizsgáló bíró; végre alügyészeknek: és pedig a rimaszombati törvényesékhöz: Kabinyi Aladár ügyészi szakornokot; a nagy-becskerekai törvényesékhöz: Almásy Elek nagy-becskerekai aljárásbíró; az aradi törvényesékhöz pedig Sátor Jenő köz- és váltóügyvédet nevezte ki.

Konstantinápolyból távirják, hogy a porta a bosniai vonalat az Austria-Magyarország által ajánlott mindkét csatlakozási vonallal fogja kiépíteni.

Lónyai egybíránt a horvát tárgyalások után Bécsbe ment.

Magával vitte — hir szerint — a horvát országyület összehívó leiratot, hogy azt a királynak bemutassa.

Ha a magyar kormányelnök Bécsben nyeregendemet arra, hogy a horvátki gyűlésről tudomást a közönséget is, akkor látni majd csak többet tudunk is ügyről.

Hiába, ilyen „független” a mi kormányunk!

Képek a kortesvágyból.

* * * Gergei megamadt — ugy látnak — Margittáról is, mert közelebb, már nem sűrűl a hír.

Hanem oda ment — Gyaloikai Antal. Kiaz a Gyaloikai? — kérdi talán az olvasó. Megmondjuk röviden.

Gyaloikai Antal volt azon derek férfi, ki 1869 ben mint Nagyvárad első szónoka tündökölt; négyülébol, négyülébe járva, éles eszűnek fegyverével terjesztette a baloldali vallást. Es beszéde mek is terének, valamintegy 600 an. — Gyaloikai Antal volt az, ki az akkori ellenzék jelölt, Győrffy Gyula ellenfelet báró Gerlicyot ugy mutatá be Nagyvárad választások, hogy citöl minden józan gondolkozás ember elállott.

Mit keres tehát Gyaloikai Margittán, hol az ellenzék jelölt Baranyi Agoston, a jobboldali B. Gerlicy Félix?

Gyaloikai korteskedik — Gerlicy részere. Egy jobboldali szavazat ára 5 ft.

Es most — nyájas olvasó, — bármelyik párt hoz tartozzál, iteld meg önmagad: Ki ez a Gyaloikai?

Szilgyi István máramaros megyei magyaros „tanfelügyelő” követjelöltül léptetett fel Ökörmezőt.

Tanfeligyelő s Ökörmező! — külön hangzása A jobboldal tehát Ökörmezőre is befészkelte magát.

Nem irigyeljük a dicőségét. Ott külföben azt hiszik, hogy Ökörmezőnek csak a tanfelügyelő ur lehet „méltó” képviselője.

Rádai keze is belevégült a választási mozgalmakba.

Az ifju Gedeon gróf, a híres kir. biztos Ökörmező fellepett képviselőjelöltül.

Es mióta részere a korteskedések folytak, azon a vidéken temérdek rablás történik. Csaknem napokint köröztenek hivatalosan elrabolt jószágok.

Ime, a választási mozgalmak alatt a rablók szványok visszarértek az alföldre; már ezeltől, — mint a jobboldali lapok írják, — az ily jó madarak kiirtattak onnan az „erélyes” kir. biztos által.

Csak nem eresztették tán haza ez alkalomból a szegedi vár lakóit — vendégszerpre?

B. Ujtali választókerületében a Miskolcz Lajos pártjának kortesdala is van.

Igy hangzik:

Ha veszelés az ut jobbra-balra szelen: Legbitőbb járni a kellő közepben. Azért nem kell nekünk jobboldali követ Mivel az Bécs felé vivó utat követ!

S mivel nem szeretünk az ut szelen járni: Azért lesz követünk balközépi párti! Hazafi kell nekünk, aranytiszta jellem, Bolosség fényelőt átugarzott szellem! Ki veszelének, bajnak nem rohan fejével. Az akadályokat legyőzi eszevel!

Ily derek férfiat találni is bajos: Ne ép ilyen derek ám Miskolcz Lajos. Nagy Biharvármegye ismeri erélyét, Jó hazafiszát, s próbás bölcseségét. Ö benne helyezük mi bizodalunkat; Majd ki keresi őt az igazi utat!

Mely jöltre vezet bekeségben, csendben. Házainkon hát az ő zászlója lengjen! Ö lesz a követünk, kiáltuk ki: éljen! Eljegyze magának sziveinket régen! Eljegyzeinket a süker kövesse: Miskolcz Lajos e kerület követje!

haladó emberiség testébe bocsátott, s mely azt aszó folyton sorvasította, végre tudós állam-méreg akadt, mely által gyökereinek a fog iratuk. Nemzetország; mely által hazánkban egyet tulakozni elcsodáltak az országban gát emelt, legközelebbi oly törvényi szabályt szük lehozni, mely szerint ugy a jóhisem ták, mint kormány más természet tagok, közt társulataknak fölöden engedelmességét kövessék, mint államveszélyesnek. Nemzetország kitiltanak. — E törvény által Nemzetország meg fog bocsátani a haladó országok közt, s az emberiség testébe bocsátani meg fog bocsátani egy oly elemet, melynek kikötésével hatása azt folyton veszélyesítenyegtetik. Mivel a társadalom nyugalma mindaddig veszélyes totve van, mig esz és esz tagja, kina jövedelmérendhez tartoznak, család köteke; hozzászótés és polgári becsület megadóva, elhárítást csak a rendőrfőnök és a pápa iránt engedelmességben látni. — Az emleket törvény az ily természetellenes köteleket örökre felbontva az övászások metelyi vétketelen ki fogja irtani. S mig III. Pál emleket 3 évadsad szellemi hátramaradásának büne borítá, addig Nemzetország, s különösen vezető államféria, Bismarck hercege az otkorra is szök dicőség, hogy elő távolította el utbol azon undok magánérdeke-emelte gátat, mely az emberiség lelkismereti szabadságának és szellemi tökélyének megszerzésében oly sokáig gátolta.

Mihelyt azonban az ellenzék azt látja, hogy a kormány csupán pártjának eszköze, s ennek kedvéért a törvény és a közjólet iránti törekvéseit vagy nem ellensúlyozza, vagy épen gyámoltija: az ellenzék is feloldva érezheti magát a kormány irányában azon lovalgassági szabályok alól, melyeket különben kötelezőnek ismer el magára nézve.

Ha már kormányunknak a legközelebbi választási időszak alatti magaviseletét és eljárását tekintjük: fájdalom! ugy találjuk, hogy a kormány kilépett azon határok közül, melyek öt tisztán az ország java iránti cselekvésre s a törvények iránti tiszteletre szorítják.

S vád részint azért érheti a kormányt, mivel olyanokat tesz, miket nem kellene tennie, — részint azért, mivel sok oly dolgot nem tesz, amit tennie kellene.

Unalmas volna elbeszélni, hogy a királyi ügyészeknek a választások idejére adott diktatóri hatalom főképen a kormány párt érdekei előmozdítása végett rendszeresített; hogy Horvátországban a számtalan önkénykedés, az országgyűlés feloszlatása stb. mind azért történt, hogy ott a kormány — vagy inópárt többségre vergődése biztosítsák. Továbbá az is nyílt titok, hogy a Deák párt országos bizottmánya csak a kormány által rendelkezésre adott eszközökkel képes oly erélyt fejten ki az egész országban, a minek folyvást tanui vagyunk; s ami igen sokszor az önkény belyéget viseli magán.

Másfelől a kormány elnézi, hogy közgepi a jobboldali szavazatok növelésére nemesak a hivatalos irodák tagjait szorítják szavazó jegyeik kivevésére s majdan jobboldali érdeken szavazására.

A választási határnapok az eddigi tudósítások nyomán így állhatnak össze chronologice: Junius 12. Nórátmegye. Junius 13. Győr város és megye. Junius 14. Pozsony város és megye. Junius 17. Esztergom város és megye. Körömcsabánya. Hontmegye Turóc és Vas megye. Junius 18. Besztercebánya, Székes-Fehérvár. Keszmet (esetleg 25 en), Csánádmege. Mosonmegye, Tornamégye, Zólyommegye. Junius 19. Buda, Pestváros, Székes-Fehérvár, Kraszó, Posony, Sopron, Temes, Torontál. Junius 20. Nagyvárad, Szamosújvár, Abaujvár, Arva, Bács, Tolna, Zala megye. Junius 22. Csongrád, Hevesmegye. Junius 24. Pécs, Pest, Junius 24. Arad, Borsodm., Ungm. Miskolcz, Gömör. Junius 25. Baja, Fegyváza, Komáromváros, Szeged (esetleg 28.), Krasznán, (26) Sáros. Junius 26. Bács-Bodrogalm., Somogy, Szepes. Junius 29.—30. Jászunkerület. Julius 1. Kikindaváros és kerület, Beregmegye (27). Ugocsa. (esetleg 2.) Erdély legelőd helyén júliusban lesz a választás.

Hogyan áll a horvátkérdés?

A tegnapi este lapokban erre nézve 3 távirat taláunk, három lapban, s mindhárom különkülön felvilágosítást (?) nyújt. Ime adjuk a táviratokat. „A Pesti Napló” ma reggel érkezett est lapjában az elő Zagrából jun. 6-ról: „A nemzeti párt egy értekezleten elhatározá, hogy kész a magyar országgyűlésre kormánypárti tagokat választani.” — „A Hon” távirata így hangzik: „A nemzeti párt elhatározá, hogy a kiegyezés elrhetése végett elküldi követőit a delegációba Pestre.” — Es végre a „Gyors Posta” e táviratot így küldi: „A nemzeti párt egy értekezleten, a kiegyezést illető kérdésben döntésként nyilatkozta, hogy a Pestre küldendő delegációba a magyar kormány szellemében választja meg.” Tessek aztán eligazodni e tudósításokon.

A horvátügyben tartott miniszteri konferenciáról a kabinetből semmi hír nem szivárgott ki még a kormány közlönyébe sem.

Alliták ugyan, hogy az ügy tisztába hozott, de a mozdulatok hallgat a krónika.

Bécsben már többet tudnak a magyar kormány dolgai.

Egy bécsi lap szerint a horvátkérdés ügy döntését el, hogy középpárt alakítatik, bár ennek programja lényegében egyezik a nemzeti pártéval, csak hogy hangja több mérsakletől tanusodik.

Az új párt vezére Prica, híres jogász lenne, a párt tagjaiul remélik megnyerni a józanabb ellenzékiet és az unionisták hazasímbb részét.

Fentartja magát ama hír is, hogy bána Pojaevich László nemzeti párti férfi nevezte ki.

Es Vakanovich? — ha már ott semmi nem tudjuk használni, jó lesz nálunk magyar belügyeségi tanácsosnak. Igy rebesgeti a hír.

UJDONSÁGOK.

* A mai városi közgyűlés nevezetesebb tárgyai voltak: az országgyűlési királyi meghívó levei felolvasatva, örvendés tudomásul vétetett, s a központi bizottmányok másolatban kiadati rendelkezett. — A szervezési munkálatainak a miniszteriummal előmozdítására kiemelt küldetés jelentése örvendés tudomásul vétetett. Egyuttal szóval előterjesztetett, hogy a munkálatok már helybeugva le is érkezett. — Borsos Ferenc kérvénye — miszerint elhalt nejeinek hamvait a kath. temetőből a ref. temetőben levő családi sírba kinyújta áttelezni — elindított végett a közgyűléshez küldöve len a kormány által, a közgyűlés kimondta, hogy a kérelem ellen a törvény értelmében kifogása nincs; miről a kapitányi hivatal is értesített. — A Bihar megyei iskola tanács tagjál az elhalt Veres László helyett K. Tóth Mihály választott. A város bel és külterülete felmérésére, a „Tisza” bizottos jelzabanktól felvett 30,000 ft kölcsönre, egy a főiskola i sorsjegyekből 1000 darabnak megvételére vonatkozó tanácsi előterjesztések helybeugattak. — Szűcs Istvának „Debreczen története” szerzőjének, a mű nyomtatási árából 1400 ft engedtetett, buzdítással s némi elismeréssel. A Bika vendéglő felépítésére vonatkozó terv elkészítését bizottmány nevezetett ki, melynek tagjai: Kovács Lajos polgármester, Baranyi Miklós tanácsnok, Pap Ferenc jegyző, Komlóssy Imre, Vecsey Imre, Simonffy Samu, Telegdi László s Gelenczy Péter.

* Némethy Lajos ref. lelkesünk — mint már említettük is, — holnap délelőt tart beköszöntő beszédet a nagy templomban: mire jóknek látjuk utoljára felhívni a gyülekezet figyelmét.

* A szervezési munkálatok, a belügy-miniszter által, egy a mint a felirat kívánta, teljes szövegében helybeugattak s a miniszteri intézmény e tárgyban tognap le is érkezett. Az alapmunkálat e szerint a felterjesztésben foglalt változtatásokhoz képest át fog alakítani. S a tisztújítás a jövő hóban meg is történhetik.

* Az 1848-9 ki honvéddalítéskor táncostyle holnap lesz a „népkert”-ben. Mire a játékok ezúrla való tekintetből utoljára figyelemztetjük a t. ez. közönséget.

A jeszuiták Nemethonban.

— Azon méreg, melyet III. Pál pápa 1540 ben a jeszuitarend életbelepítésére által a

zelmeknek engedni magát át, nem engedtelek volna oly sokáig a gróf családnál maradni; hanem visszahoztalak volna. Saját jobb öntünk rovására nem szabad nekünk előnyökhöz jutnunk.

„Némikém, én nem tudtam imádkozni, mint ez előtt, mert senki nem volt jó hozzám, s én kezeserőséggel voltam eltelve mindenki iránt.”

„Most nem ídélhetek meg gyermekek, meg ki nem hallgatlak, nekem kedvesem eszedbe kellett volna jutni Krisztus példájának, s abból meg kellett volna tanulnod, hogy türelmes és odaadó légy, s tudt elútrni a jogtalanságot és megadóztatást. Mivel bírnak mi szegény halandók, a mire büszkék lehetünk? Semmivel! Ha a gondviselés úgy találja, hogy megküldésünk igen nagy, akkor megajlatásokat küld ránk, hogy azt megtörje.”

„Gonoszabb érzelmeid befolyása alatt elfeledted, hogy keresztény vagy, elfelejtetted a jó menyei atyát és azért volt: rossz dolgod, Soreza. De hiszen minden ismét jöve fordulni.”

„Ó, kedves szeretett némem, a te szelid, komoly szavád csaként hangzanak fülemben. Ö hiszen oly rége, rég ideje annak, hogy valakit így hallottam magamhoz beszélni. Es nemde, te, ki nekem oly jó, gyöngéd anyám voltál, nem fogsz elküldeni magadtól.”

TÁRCZA.

EGY NEMESEMBER LEÁNYA.

Regény három kötetben.
 Irta Schwartz Maria Zoöfia.
 Első rész.
 (Folytatás.)

A képtelen nap enyhén sütött be Toll asszony iskolatermébe, melyben, husz és egy-néhány gyermektől környezve út: kiket a tudományok kezdő alapjaira tanított.

Toll asszony szelid komoly arcán a bánat árnyéka feküdt, s bágyadt barna szeméből fájdalom és elfáradtságot lehetett kiolvasni.

Az óra hármát ütött, s ez a gyermekeknek a munka feladatokból való megszabadulást jelezte. Ekkor rendkívüli mozgás támadt a teremben. Toll asszony tünépelyesen emelte fel szavát és csendet parancsolt; de a vad csoportnak csak egy gondolata volt: a szabadság jutni, s az iskolai feszült megszabadulni.

A mint az ajtó az utolsó tanítvány után bezáródott, Toll asszony végig simította halvány homlokát, s egészen kimerülve támaszkodott egy karos szék támlájához, és suttogta: „Ah, ha csak Soreza, a kedves szeretett gyermek itt volna!”

Két könyvesep gurult végig arcán, s oly mélyen elmerült gondolatába, hogy nem hallotta azt, hogy a folyosó ajtaja lassan megnyílt, s valaki vonatott léptekkel lépett be a szobába, s Toll asszony felemelte fejét, tekintete arra esett, a ki az ajtónál állott.

„Soreza, gyermekem!” kiáltá Toll asszony, Soreza lábaihoz borult, s átölelte nézőjét, Soreza kábító rebegette: „Némikém, kedves jó némem, ne taszít el magadtól, mint a többiek tették, hanem bocsásd meg, ha rossz gyermek voltam, s enged meg, hogy nálad maradjak!”

Toll asszony felemelte a leánykát és mondá: „Szegény gyermekem! Az istenért, hát mi történt? Jer, ülj le ide mellém, s beszélj el, hogy mi indított fel annyira.”

Maga mellé ültette Sorenzát a pamagra, annak fejét kebelére vonta, s hízlelve simogatta selyem púba fűreit: „Egy ideig Sorenza átölelve tartotta néjét, és sokogott. Végre feltekintett.

„Némikém, mond csak, valtam-e én valaha

rendetlen rossz gyermek, okoztam e neked gyakran tájédat és bosszúságot! Ö mond, aztán mindent el fogok beszélni, a mi történt.”

„Kedvesem, hiszen magad tudod, hogy igen ritkán volt szükségem rád haragudni. Te jó, engedelkeny, vidám, szelid gyermek voltál, és még most is az vagy leányom.”

„Es mégis, nénikém, azért utasítottam ki a gróf házából, mert sok bosszúságot és annyit haragot okoztam, hogy a grófné nem akarta, hogy ott legyek. Némikém, szeretett némem, ne haragudjál a te szegény Sorenzádra. Mióta a gróf engem töled elvitt, én nem ismertem többé magamra. Már az első este óta, a melyen a gróf családnál voltam, úgy tetszett nekem, mintha előbbin én nem talad maradt volna. Egészem más lény voltam, névad kezeserőséggel és rossz gondolatokkal.”

Soreza ismét nevelőnyája kebelére rejtette arcát. Toll asszony hallgatta út önt. Kis szünet után mondá: „Most nyugtasd meg magadat lelked. S aztán közöld velem, a mi történt. Mert nem írtál nekem Soreza, és mért nem mondtad meg, mi történt bensődben. En leveleimben megkíséreltem volna téged isten és azok ellen, kik iránt hálaival tartozol, aláutasottna len, kik iránt hálaival tartozol, hogy az én-istenem, ha én tudtam volna, hogy az én-egedekény, jó szívű Sorenám barátságatlan ér-

Értesítés.
 Egy jó családból való kisasszony a francia nyelvben mint újfélék a francia tanítványok által adni ajánlók. Értekezhetni vele Nyomatás utczán 796. sz. alatt.

Értesítés.
 Egy jó családból való kisasszony a francia nyelvben mint újfélék a francia tanítványok által adni ajánlók. Értekezhetni vele Nyomatás utczán 796. sz. alatt.

Értesítés.
 Egy jó családból való kisasszony a francia nyelvben mint újfélék a francia tanítványok által adni ajánlók. Értekezhetni vele Nyomatás utczán 796. sz. alatt.

